

Финансов сектор: ОЦЕНКИ И ОЧАКВАНИЯ

ISSN 2367-4733

#4

2018

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

Изданието „Финансов сектор: оценки и очаквания“ на Министерството на финансите включва 4 тримесечни обзора, които представят очакванията на широк кръг финансови посредници по отношение на основни макроикономически показатели и фактори, които се отнасят до извършваната от тях дейност. Целта на изданието е да оцени* средата, в която функционират финансовите посредници, и да определи факторите, които оказват значимо влияние върху тяхното поведение.

Изследването е осъществено на базата на анкети, като събраните отговори се обобщават така, че отговорите на отделните участници в анкетата остават анонимни и не се оповестяват публично. Търговските банки са отговаряли само на анкетата, предназначена за търговски банки, независимо че някои от тях изпълняват и дейност на инвестиционни посредници.

---

*Тези оценки и очаквания може да не съвпадат с анализите и прогнозите на Министерството на финансите. Изследването не трябва да се възприема като препоръка за инвестиране или вземане на решение за ползване на услугите на финансовите посредници. МФ не поема отговорност за понесени загуби от трети лица, вследствие използването на информация, публикувана в изследването.

Икономическа ситуация

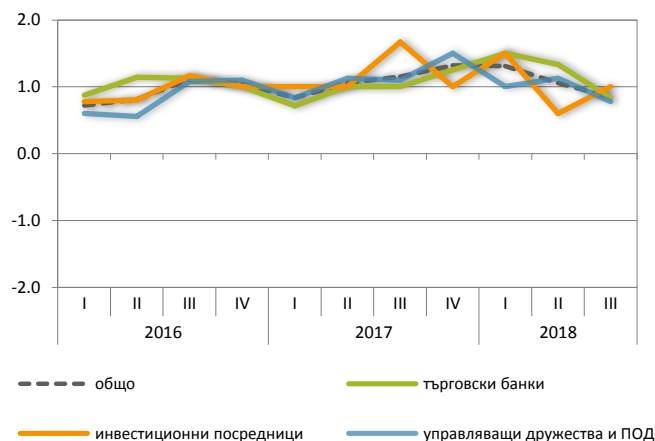
1 Текуща икономическа ситуация и икономически растеж

Умерено положителна оценка за текущата икономическа ситуация

Оценката на финансовите посредници за текущата икономическа ситуация през третото тримесечие на 2018 г. остава задоволителна. Обобщеният резултат от отговорите се понижава леко спрямо предходното издание, след като делът на участниците със силно положително мнение се свива за сметка на тези с умерено положителна и умерено негативна оценка.

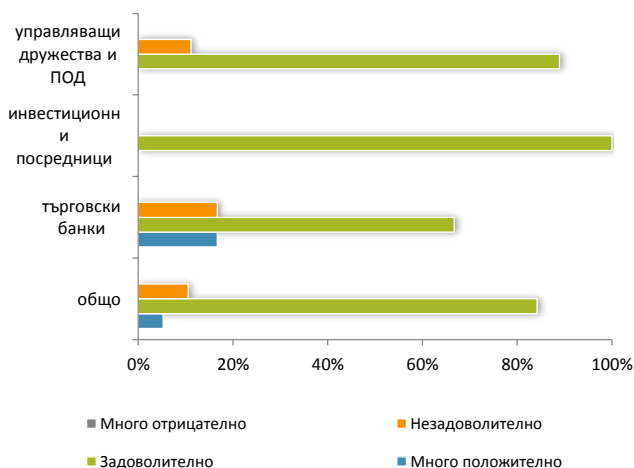
Оценката от предходната анкета относно ситуацията през второто тримесечие се реализира напълно, след като според сезонно неизгладени данни БВП на България забави леко темпа на растеж до 3.2% спрямо съответното тримесечие на предходната година. По-ниският общ балансов показател в настоящото издание се потвърждава от своя страна от публикуваната от НСИ експресна оценка за БВП през третото тримесечие, показваща забавяне на икономическия растеж на годишна база до 3%. Подобни сигнали са налице и в краткосрочната бизнес статистика, където индексите на промишленото производство и на строителната продукция се понижиха през септември.

Как оценявате текущата икономическа ситуация в страната?

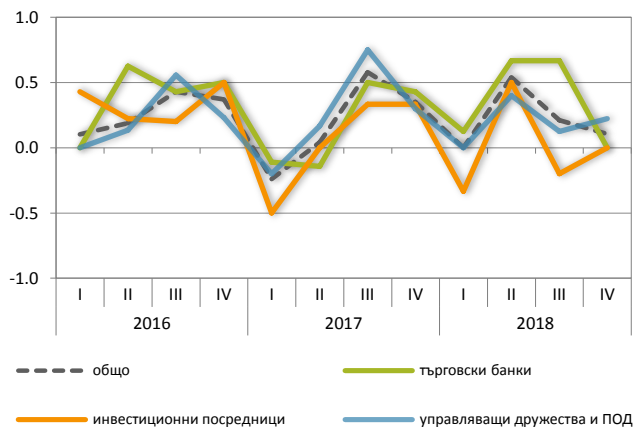

Заб.: Оценките на финансовите посредници за текущата икономическа ситуация са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че текущата икономическа ситуация се оценява много положително. Съответно, когато показателят е близък до -2, то текущата икономическа ситуация се оценява много отрицателно.

– отговори по тип финансови посредници

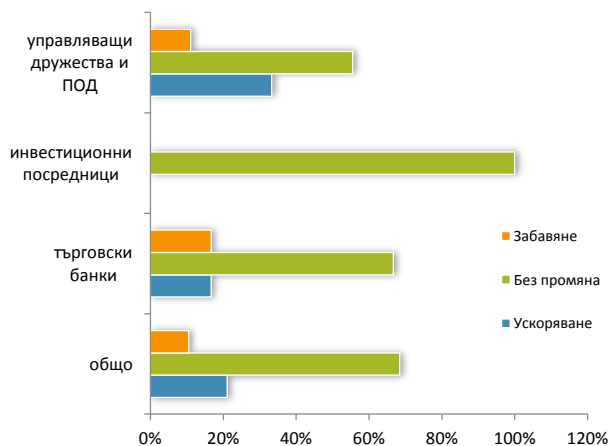

Какви са очакванията Ви относно годишния темп на икономически растеж през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията за икономическия растеж са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват ускоряване на икономическия растеж. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за неговото забавяне.

– отговори по тип финансови посредници

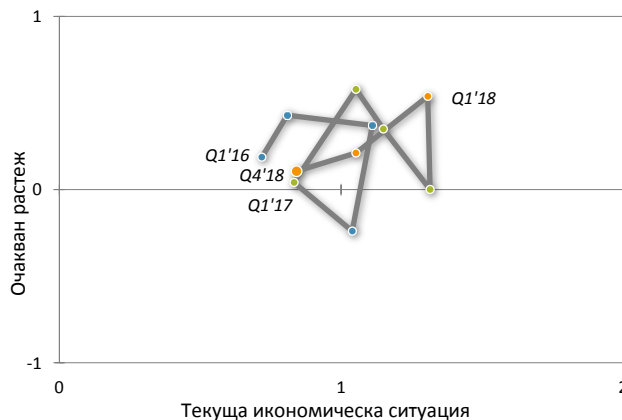

Без съществена промяна в темпа на икономически растеж през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Очакванията на анкетираните относно темпа на икономически растеж през четвъртото тримесечие са преобладаващо за запазването му спрямо третото. Претеглената балансова оценка е малко по-ниска спрямо предходното издание, но остава положителна.

Промяната на консолидирания резултат може да се свърже донякъде с последните резултати от бизнес наблюденията на НСИ от ноември. Показателите за очаквано състояние през следващите 6 месеца се повишават спрямо предходния месец в промишлеността, търговията и услугите, но остават под средното си ниво за третото тримесечие.

Оценка за настояща и бъдеща икономическа ситуация

Заб.: Оценката за настоящата и бъдеща икономическа ситуация комбинира обобщените очаквания на финансовите посредници за двете величини. Поради липса на отрицателни стойности на балансовите оценки и с цел по-добра визуализация, скалите на графиката са временно променени.

2 Инфлация

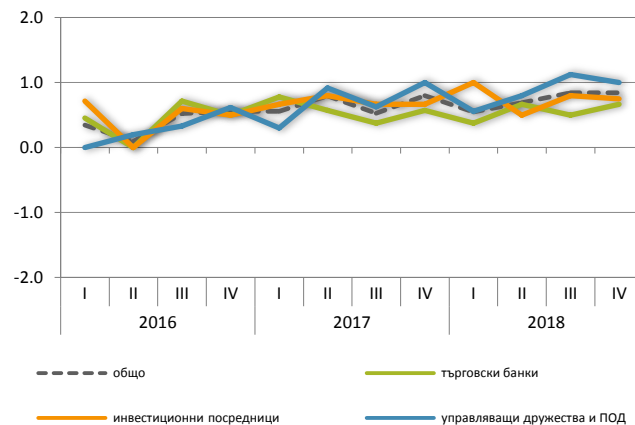
Ускорена инфлация и през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Участниците в анкетата запазват очакванията си за умерено ускоряване на инфлацията и през четвъртото тримесечие на годината. Претеглената им балансова оценка е без промяна спрямо предходното издание, като в настоящата анкета резултатите по групи посредници конвергират към среднопретегления резултат.

Очакванията на финансовите посредници за третото тримесечие се реализираха. Средното повишение на ХИПЦ за третото тримесечие спрямо съответното тримесечие на предходната година се ускори до 3.6% при 2.4% за второто.

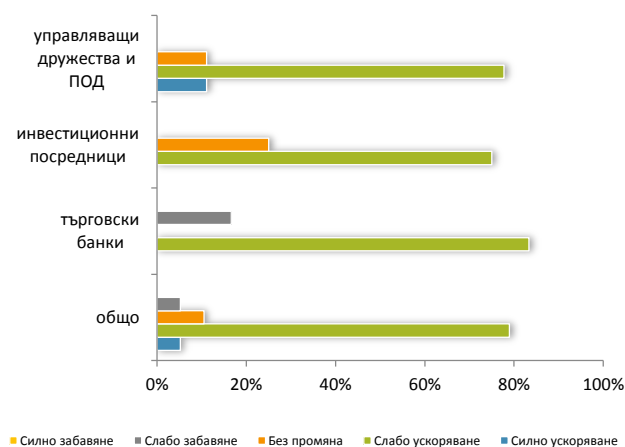
Вероятността за ново ускоряване на инфлацията през последното тримесечие на 2018 г. на този етап изглежда слаба поради значителния спад на цените на суровия петрол на международните пазари от началото на октомври. Въпреки това, очакването на финансовите посредници беше напълно оправдано към момента на провеждане на анкетата, когато тези цени бяха на най-високото си равнище от есента на 2014 г. и се очакваше да продължат да се повишават. Същевременно, отчетеният значителен ръст на частното потребление за първите девет месеца на годината дават основание да се очаква, че ХИПЦ ще бъде подкрепен от продължаващо нарастване на цените на услугите.

Инфлационни очаквания

Заб.: Инфлационните очаквания на финансовите посредници са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че финансовите посредници очакват значително ускоряване на инфлацията. Съответно, когато показателят е близък до -2, то съществуват очаквания за значително забавяне на инфлацията. При наличието на дефлация в икономиката, отговор "повишение" следва да се тълкува като забавяне на дефлационния процес, а отговор "намаление" означава задълбочаване на дефлацията.

– отговори по тип финансови посредници

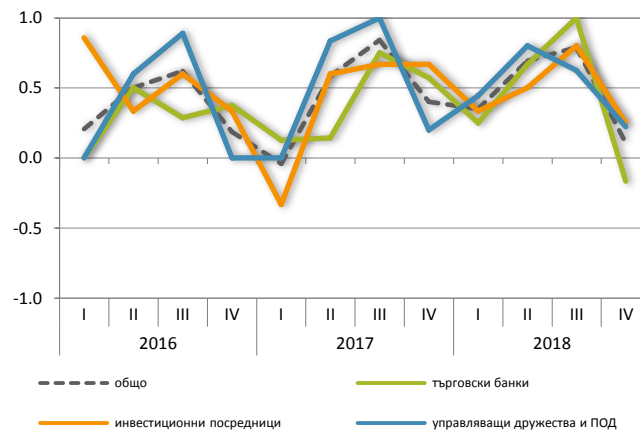
3 Заетост

Заетостта - без съществена промяна на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Оптимизмът на анкетираниите по отношение на нарастването на заетостта през четвъртото тримесечие се понижава спрямо очакванията за третото. Въпреки това, обобщеният резултат остава слабо положителен, което сочи, че нивото на заетост няма да се понижи до края на годината.

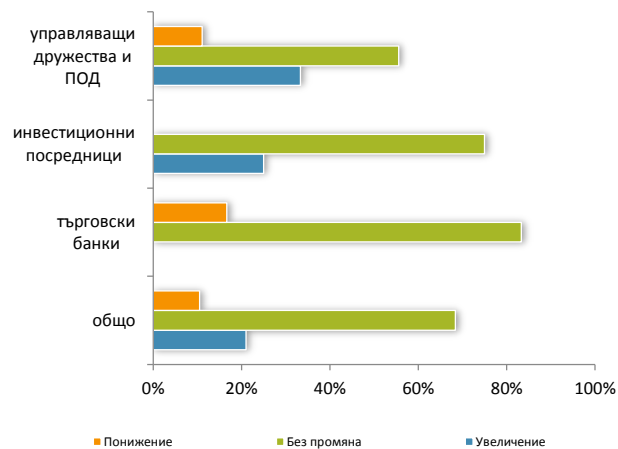
Оценките на работодателите от бизнес анкетите на НСИ през ноември 2018 г. относно движението на персонала през следващите три месеца не са еднозначни в различните сектори и не дават ясна посока за краткосрочното изменение на заетостта. Повишение на индикатора е налице в промишлеността и услугите, докато той се влошава в строителството и търговията на дребно. Същевременно, проблемът с недостиг на персонал намалява в промишлеността и строителството и се засилва в търговията, според бизнес анкетите на НСИ.

Какви са очакванията Ви за изменението на заетостта на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на заетостта са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват силно увеличение на заетостта. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за силно намаляване на заетостта.

– отговори по тип финансови посредници

4 Валутен курс

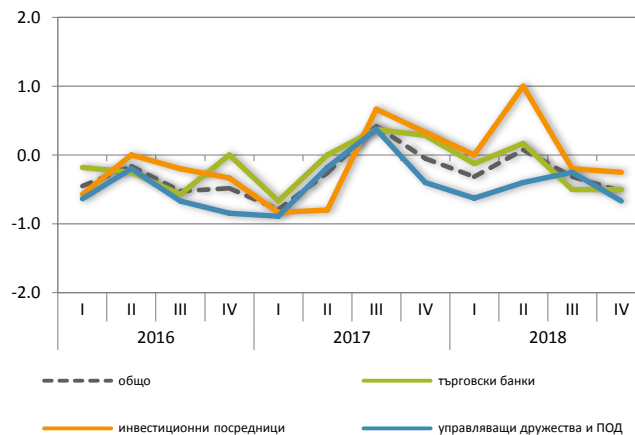
Поскъпване на долара и през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Очакванията на финансовите посредници, участващи в това издание, са до края на годината доларът да продължи да поскъпва спрямо лева. Обобщените отговори показват по-ниска балансова оценка спрямо предходното издание.

Най-съществена промяна по вид посредници има при балансовата оценка на ПОД и управляващите дружества, които заедно с инвестиционните посредници допринасят за очакваното продължаващо поевтиняване на лева спрямо долара през последното тримесечие на 2018 г.

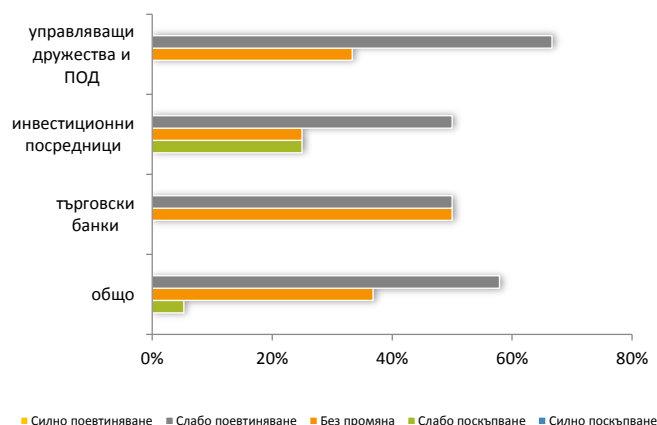
Оценките на анкетираните са повлияни от непрекъснатите политически негативни новини в САЩ около президента и неговата администрация на фона на икономически и други фундаментални фактори, които дават разнопосочни сигнали относно очакванията за движението на валутния курс на щатската валута. На фона на това и положителните данни за икономиката на САЩ през третото тримесечие (силен растеж на БВП и подобряващи се условия на пазара на труда), през октомври доларът поскъпна спрямо единната европейска валута.

Какви са очакванията Ви за движението на номиналния курс на лева към щатския долар през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за движението на номиналния валутен курс на лева към щатския долар са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че финансовите посредници очакват силно поскъпване на лева спрямо щатския долар. Съответно, когато показателят е близък до -2, то съществуват очаквания за силно поевтиняване на лева.

– отговори по тип финансови посредници

Федералният резерв продължи политиката си на покачване на референтната лихва през третото тримесечие, което в голяма степен бе очаквано от пазарните участници.

От друга страна, посланията относно монетарните условия в еврозоната и от ЕЦБ бяха за запазване на статуквото поне до средата на 2019 г. или колкото е необходимо, за да се осигури устойчиво равнище на инфлацията под, но близо до 2% в средносрочен план. Комуникацията на ЕЦБ продължи в очакваната посока относно нетните покупки по програмата за закупуване на активи и те да приключат според обявеното - до края на годината.

5 Основен лихвен процент

ОЛП на нулевото си равнище до края на 2018 г.

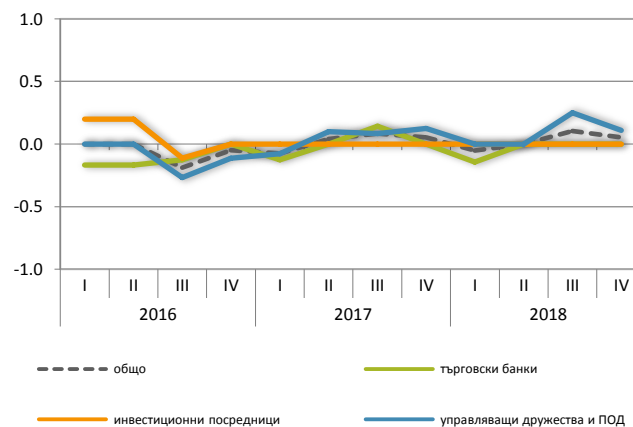
Няма изненади по отношение на преценката на анкетираните посредници относно основния лихвен процент (ОЛП). Обобщеният резултат, както и в предходното издание е със стойност близка до нулата и показва очаквания за запазване на нивото му без съществена промяна. Управляващите дружества и ПОД са единствените от финансовите посредници, които за второ поредно издание очакват минимално покачване.

ОЛП се запази на нулево ниво и през трето тримесечие на годината, с което се потвърди очакванията на анкетираните от миналия брой на изследването, които бяха близко до неутралното равнище.

Индексът ЛЕОНИА Плюс, въз основа на който се базира методиката за определяне на ОЛП, също продължи да бъде отрицателен около -0.5% и през трето тримесечие. Средният ефективен лихвен процент по еднодневни депозити на междубанковия пазар в еврозоната ЕОНИА също остана без съществена промяна на ниво от -0.36%.

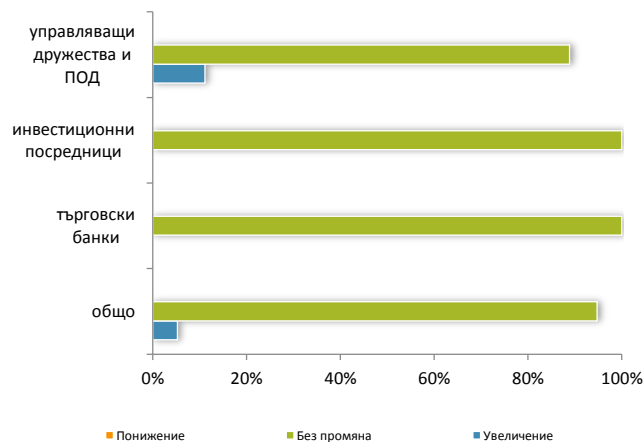
Нямаше значими промени и по отношение на ликвидността в банковата система, която остана висока, като търгуваните обеми на междубанковия паричен пазар в лева през трето тримесечие се понижиха.

Какви са очакванията Ви за динамиката на основния лихвен процент през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на основния лихвен процент са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват нарастване на основния лихвен процент. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за неговото намаление.

– отговори по тип финансови посредници

6 Лихвени проценти по депозити и кредити

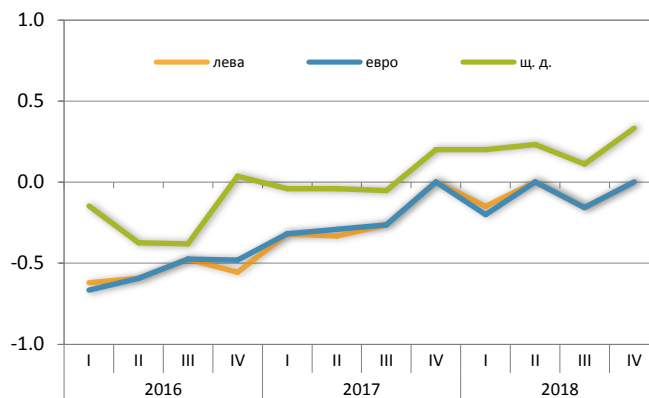
Лихвените проценти по депозити в лева и евро без промяна през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Очакванията на анкетираните, с изключение на инвестиционните посредници, са лихвените проценти по депозити в лева и евро до края на годината да се запазят близо до равнището си от третото тримесечие, докато при тези в щатска валута да се повишат леко.

Очакванията на анкетираните от предходното издание се реализираха в голяма степен. Претеглената цена по привлечени нови срочни депозити от домакинства и нефинансови предприятия в лева, средно за трето спрямо второ тримесечие, беше по-ниска, каквито бяха и очакванията на посредниците, докато тази в евро беше близо до средната за второ тримесечие. Средният претеглен лихвен процент по новите срочни депозити деноминирани в щатска валута бе съгласно очакванията на анкетираните в миналото издание - по-висок, но по месеци се наблюдаваха значителни колебания в противоположна посока.

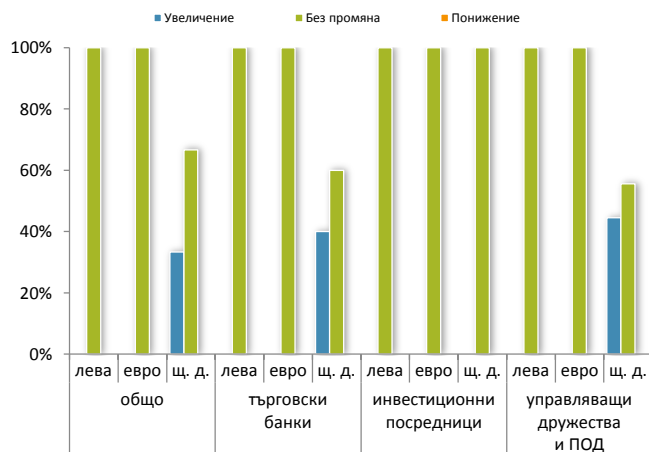
По отношение на средната цена на кредитите, анкетираните финансови посредници очакват до края на годината възходяща тенденция, като общата им балансова оценка за цената на кредитите в евро и лева вече е на положителна територия. При сделките в щатска валута нарастване-

Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по депозитите през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по депозитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по депозитите. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за тяхното намаление.

– отговори по тип финансови посредници

то ще се ускори леко спрямо предходното тримесечие, но ще бъде относително слабо.

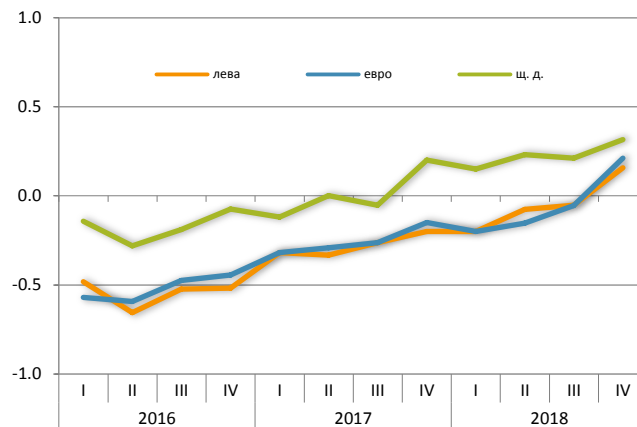
По вид финансови посредници отново само инвестиционните не очакват промяна спрямо три месеца по-рано в нито една от ключовите валути.

Като цяло търсенето на кредити остана силно и през третото тримесечие на годината, а очакванията на анкетираните от миналото издание се реализираха частично. Средната цена по нови фирмени кредити в лева и евро беше по-ниска през третото тримесечие спрямо второто, което потвърди очакванията на посредниците.

При кредитите за потребление в евро и национална валута обаче средната цена за трето тримесечие се повиши. При новите жилищни кредити в лева, средната цена продължи да намалява и бе по-изгодна спрямо тази през второто тримесечие, докато при тези деноминирани в евро имаше леко повишение.

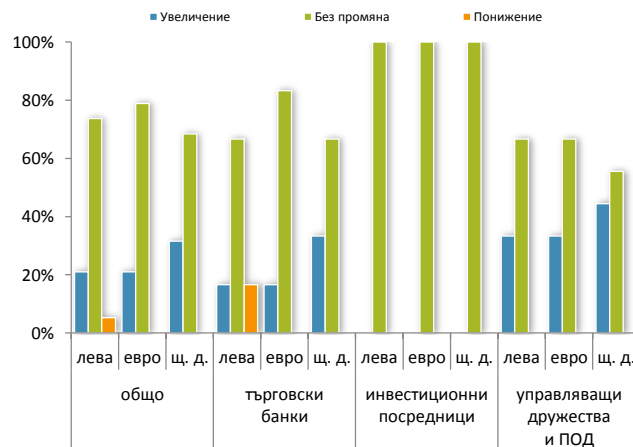
По-висока цена на кредитите през четвъртото тримесечие.

Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по кредитите през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по кредитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по кредитите. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за тяхното намаление.

– отговори по тип финансови посредници

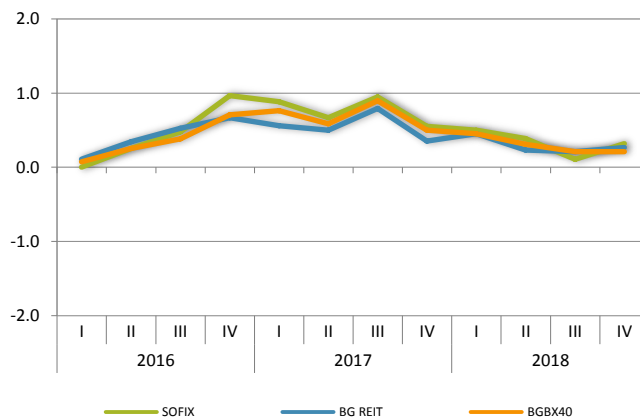
7 Борсови индекси

Минимално повишение на индексите на БФБ през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Прогнозите на финансовите посредници за динамиката на основните индекси на Българската фондова борса през четвъртото тримесечие остават минимално положителни. Балансовите им оценки са много близо до получените в предходната анкета. Мненията отново са диверсифицирани, като с най-голям дял са умерено оптимистичните и неутралните отговори. По групи посредници най-позитивно настроени са УД и ПОД, а очакванията на банките са леко песимистични. Очакването на участниците до края на годината вероятно няма да се сбъдне, след като засилването на геополитическото напрежение (отношенията САЩ – Китай, проблемите в ЕС и около Брекзит), заедно със сигналите за забавяне на световната икономика повлияха негативно на капиталовите пазари.

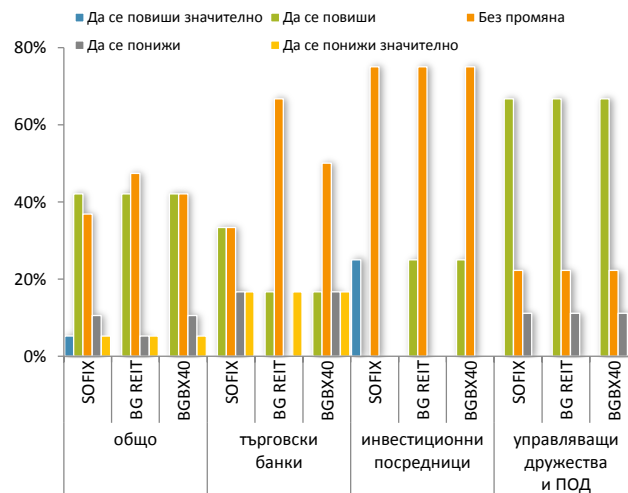
Общото очакване на анкетирания от предходното издание не се реализира като посока. В края на септември индексите SOFIX и BGBX 40 отчетоха понижението спрямо края на юни от съответно 1.6% и 2.4%, а специализираният индекс BGREIT единствен постигна нарастване от 1.4%. Неблагоприятно развитие имаше и по отношение на натрупаната пазарна капитализация и общия реализиран оборот на фондовата борса.

Какви са очакванията ви за борсовите индекси през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за посоката на движение на борсовите индекси са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че финансовите посредници очакват значително нарастване на борсовите индекси. Съответно, когато показателят е близък до -2, то съществуват очаквания за тяхното намаление.

– отговори по тип финансови посредници

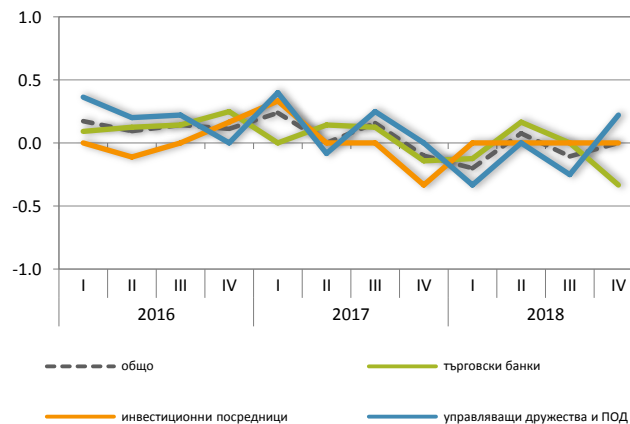
8 Междуфирмена задлъжнялост

Без промени в нивото на междуфирмената задлъжнялост до края на 2018 г.

Оценката на финансовите посредници относно междуфирмената задлъжнялост е разнопосочна, макар общата им оценка да показва, че до края на годината тя ще остане без съществена промяна спрямо нивото си от края на септември. Търговските банки очакват по-скоро леко намаление, докато управляващите дружества и ПОД считат, че тя ще нарасне слабо. Инвестиционните посредници имат неутрална оценка. Консолидираният общ претеглен резултат на участниците също запазва неутрална позиция. Този резултат е на фона на публикуваните в края на октомври данни за финансовите национални сметки. Балансът на финансовите активи и пасиви за 2017 г. показва подобрене на показателите за задлъжнялост на домакинствата и на нефинансовите предприятия (НФП) като дял от БВП, но в номинално изражение размерът на частния дълг леко се е увеличил. Сходна е тенденцията и от тримесечните данни към полугодieto на 2018 г.

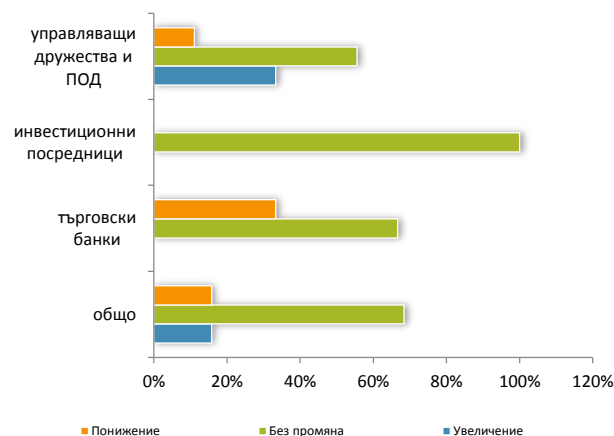
Данните от краткосрочните бизнес наблюдения също са разнопосочни по сектори. В търговията на дребно оценката за настоящото финансово състояние на фирмите се подобри като цяло през трето тримесечие, докато оценката им през октомври леко намалява. В същото време бизнес анкетата от октомври показва нарастване на балансовата оценка за финансови проблеми (неплатежоспособност, трудности при получаване на кредит и др.)

Какви са очакванията ви за междуфирмената задлъжнялост през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо третото?

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на междуфирмената задлъжнялост са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, това означава, че финансовите посредници очакват значително нарастване на междуфирмената задлъжнялост. Съответно, когато показателят е близък до -1, то съществуват очаквания за нейното намаление.

– отговори по тип финансови посредници

Очаквания за развитието на финансовите посредници

1 Търговски банки

Консолидираният резултат от отговорите за общия обем отпуснати кредити остава без промяна за поредно издание и сочи умерено нарастване. Липсва изменение в очакването и за дългосрочните кредити за НФП, но анкетираният счита, че овърдрафтът на фирмите ще забави растежа си. Дългосрочните кредити на домакинствата леко ще се ускорят и ще нарастват с темп, сравним с темпа на увеличение на частния кредит. Участниците в анкетата не прогнозира нарастване на кредитирането в евро за домакинствата до края на годината. Това е обяснимо предвид повисоките лихвени проценти по кредитите в тази валута, а тенденцията на понижаване на нетния размер на кредитите за домакинства в евро продължава от септември 2012 г. На база на отговорите на банките може да се заключи, че ролята на дългосрочните кредити ще се засилва.

Ръстът на кредитирането през третото тримесечие продължи да се ускорява и се оказва над посочените от посредниците в предходното издание очаквания. Към края на септември годишният темп на растеж на кредитите за частния сектор се ускори до 7.4% при 6.7% в края на юни. С най-голям принос за това бяха дългосрочните кредити на нефинансови предприятия и жилищните кредити за домакинства. През октомври и ноем-

Очаквания на търговските банки за:

Заб.: За подробности [вж. методологичните бележки.](#)

ври се наблюдава по-значително ускоряване на фирмените кредити, за което допринесе и по-бързия растеж на овърдрафта. Така очакванията на анкетираниите за развитието на корпоративния сегмент може да се окажат по-консервативни.

Банките леко понижават очакванията си за ръста на привлечените депозити от нефинансовите предприятия спрямо предходното издание, когато прогнозираха умерено увеличение. Обобщените оценки относно депозитите от домакинства се запазват спрямо третото тримесечие. Все още участниците оценяват домакинствата с по-голямо предпочитание на краткосрочните пред дългосрочните депозити.

В това издание значително нараства прогнозата за деноминираниите в евро индивидуални спестявания, докато за третото тримесечие при тях не се планираше повишение.

Отговорите на анкетираниите сочат, че депозитите от чуждестранни финансови институции ще спаднат минимално през четвъртото тримесечие на 2018 г. Очакването от предходното издание за слабо повишение се сбъдна, като в периода юни - септември тази позиция отбеляза нарастване с 4.9%. Възходящата динамика на чуждестранните депозити се запази и през октомври и ноември.

Наблюдава се известна промяна в очакванията на участниците в анкетата по отношение на конкуренцията. Според отговорите тя ще се ускори между банките, което може да се свърже с нарастващото търсене на кредити. В същото време, конкуренцията от страна на небанковите финансови институции ще нараства в по-малка степен.

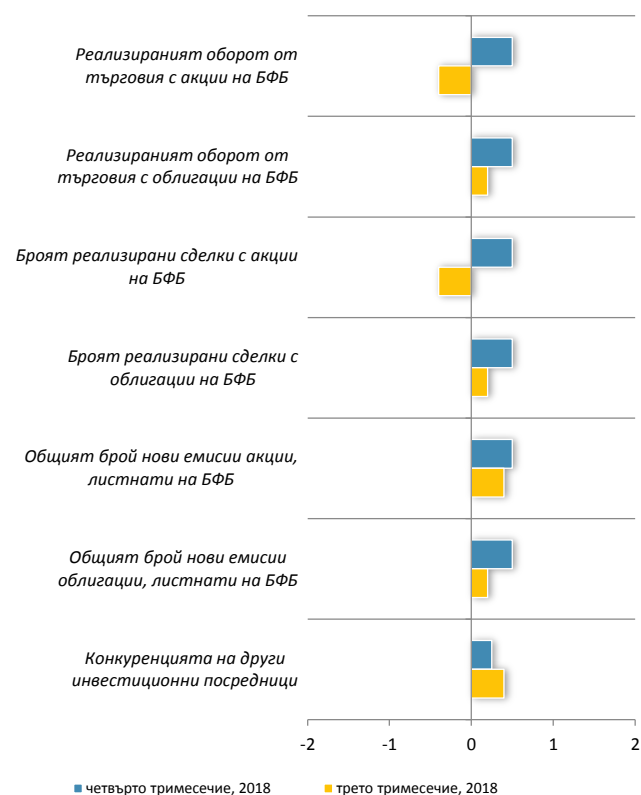
2 Инвестиционни посредници

Инвестиционните посредници имат по-благоприятни очаквания за динамиката на търговията на Българската фондова борса през последното тримесечие на 2018 г. спрямо предходното. Балансовите оценки се повишават, както по отношение на реализирания оборот, така и на броя извършени сделки. Въпреки по-позитивните нагласи, очакванията на посредниците остават доста умерени, което е обяснимо с оглед на въпросителните пред политическата стабилност и икономическото развитие в глобален план.

Прогнозите за динамиката на търговията на сегментите за акции и облигации през третото тримесечие се реализираха частично. При акциите (без АДСИЦ) се случи очакваното свиване на оборота, но броят на сделките се увеличи спрямо второто тримесечие. На сегмента за облигации беше налице обратното – нарастване на оборота при по-малък брой сделки. Слабият оптимизъм относно броя на нови емисии, листнати на БФБ през третото тримесечие, се оправда. За периода стартира търговията с две нови емисии акции, една емисия в АДСИЦ сегмента и две емисии в сегмента за облигации. За отбелязване е фактът, че при акциите това бяха първите нови емисии за годината.

Посредниците прогнозираят по-слабо нарастване на конкуренцията помежду си през четвъртото тримесечие.

Очаквания на инвестиционните посредници за:

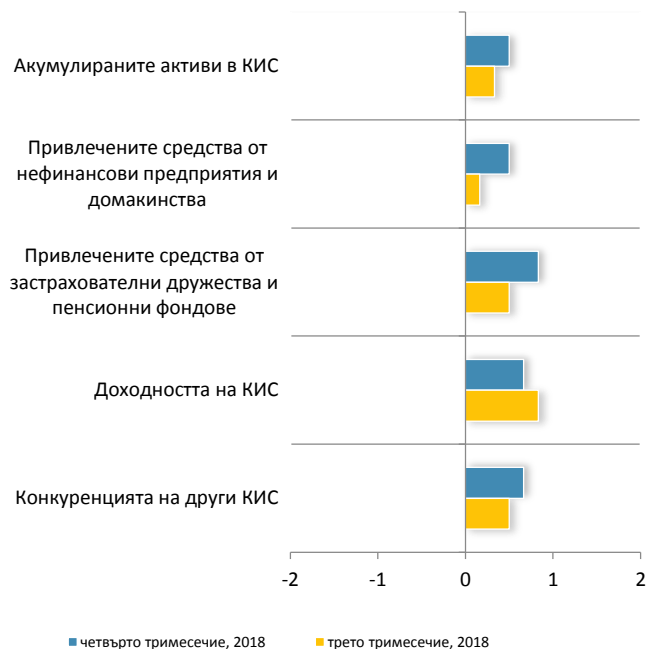
Заб.: За подробности [вж. методологичните бележки.](#)

3 Колективни инвестиционни схеми (КИС)

Обобщените отговори на анкетираните управляващи дружества (УД) показват по-голям оптимизъм по отношение на очакванията за акумулираните активи в КИС и привлечените средства, които според тях ще нараснат с по-голям темп спрямо третото тримесечие на годината. Най-висока е балансовата оценка при очакванията за привлечените средства от застрахователни дружества и пенсионни фондове, но растежът им за последното тримесечие ще остане умерен. Оценката им от предходното издание като цяло се реализира. Към края на септември статистиката на БНБ за инвестиционните фондове отчете продължаващо нарастване на активите, както на местните, така и на чуждестранните фондове, като на тримесечна база увеличението общо беше 5.1% при прогнозиран от УД умерен растеж. По отношение на привлечените средства към края на деветмесечието умерено се увеличиха привлечените средства от застрахователни компании и пенсионни фондове само в пасивите на чуждестранните инвестиционни фондове, докато в тези на местните намаляха. В същото време нарастването на привлечените средства от НФП и домакинства се увеличи минимално на тримесечна база (с 0.6%) за чуждите и значително за местните инвестиционни фондове, докато очакванията на УД бяха за относително по-слабо общо нарастване през третото тримесечие.

Очаквания на управляващите дружества за:

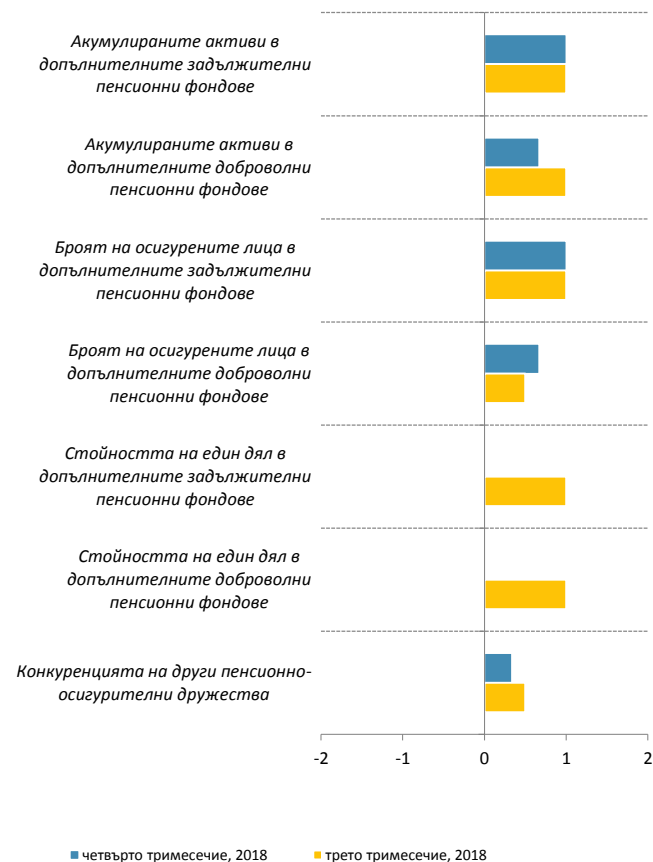
Заб.: За подробности [вж. методологичните бележки.](#)

Според анкетираните УД, доходността на управляваните от тях фондове също ще нарасне към края на годината, но по-скромно спрямо очакваното през предходното тримесечие. Очаква се конкуренцията между КИС леко да се засили и да продължи да нараства умерено.

4 Пенсионни фондове

И в последното издание на изследването за 2018 г. анкетираните пенсионно-осигурителни дружества (ПОД) запазват оптимизма си по отношение на развитието на допълнителните задължителни пенсионни фондове (ДЗПФ). Обобщената им оценка за последното тримесечие на годината се запазва на същото равнище от предходното тримесечие и показва очаквания за умерено нарастване на акумулираните активи в ДЗПФ. Прогнозата им за трето тримесечие се реализира частично – основно по отношение на динамиката на акумулираните активи. Данните на Комисията за финансов надзор (КФН) към края на септември 2018 г. отчетоха слабо увеличение при броя на осигурените лица в ДЗПФ, докато при нетните активи тенденцията на нарастване бе по-изразена. Очакванията относно акумулираните активи в допълнителните доброволни пенсионни фондове (ДДПФ) са положителни, но обобщената оценка на анкетираните показва забавяне на темпа на нарастване до края на 2018 г. спрямо третото тримесечие. По-оптимистични са прогнозите за броя на осигурените лица, които според ПОД леко ще ускорят нарастването си. Промяна в нагласите спрямо предходната анкета има по отношение на стойността на един дял в ДЗПФ и ДДПФ при отчетено намаление при реализираната годишна доходност за периода 30.09.2016 г. - 28.09.2018 г. спрямо тази за двугодишния период към полугодieto. Оценката на ПОД е неутрална и не очакват съществена промяна в стойността на един дял през последното тримесечие на годината спрямо третото и при двата типа фондове.

Очаквания на пенсионно-осигурителните дружества за:

Заб.: За подробности [вж. методологичните бележки.](#)

По отношение на конкуренцията между тях спрямо предходното тримесечие, ПОД прогнозираат тя да се увеличи по-слабо до края на годината.

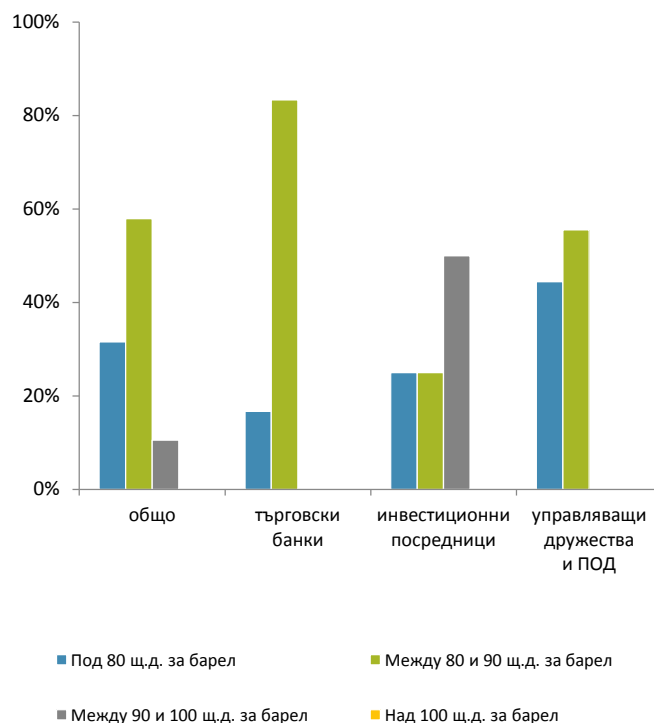
Специфичен въпрос:

Какви са очакванията Ви за цената на суровия петрол тип Брент до края на четвъртото тримесечие на 2018 г. и до края на първо тримесечие на 2019 г.?

В настоящото издание попитахме финансовите посредници относно очакванията им за цената на суровия петрол тип Брент до края на четвъртото тримесечие на 2018 г. и до края на първо тримесечие на 2019 г. Отговорите на участващите в анкетата финансови посредници са обобщени в две части.

Обобщените резултати показват, че болшинството от анкетираните – 57.9%, предвиждат цената през последното тримесечие на годината да бъде между 80 и 90 щ.д. за барел. С най-голям принос за формирането на тази оценка са предположенията на търговските банки. Около 33% от финансовите посредници, участващи в анкетата прогнозираят цената през последните три месеца от годината да бъде под 80 щ.д. за барел.

Какви са очакванията Ви за цената на суровия петрол тип Брент до края на четвъртото тримесечие на 2018 г.?

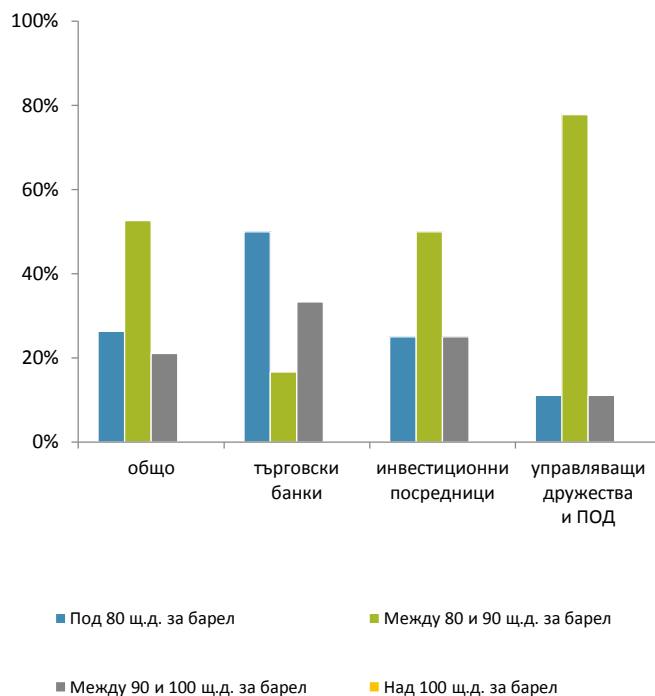

Като цяло очакваният диапазон се запазва и по отношение на първото тримесечие на 2019 г. Около 52.3% от отговорите са, че цената на суровия петрол тип Brent ще бъде между 80 и 90 щ.д. за барел.

Основните различия в очакванията за двете тримесечия са в разпределението по вид инвестиционни посредници. За разлика от очакванията си до края на годината повечето търговски банки считат, че цената през първото тримесечие на 2019 г. ще се понижи до под 80 щ.д. за барел.

Като цяло динамичните събития и съвкупност от геополитически и икономически фактори правят широк диапазона на вариациите и в двете посоки относно очакванията за цената на „черното злато“. Цената на суровия петрол тип Brent се повиши рязко през третото тримесечие, надхвърляйки 86 щ.д. за барел, след като пазарите калкулираха предварително ефекта от предстоящите тогава американски санкции срещу Иран. След влизането им в сила от 5 ноември, те се оказаха по-малко рестриктивни от очакванията. В комбинация с продължаващите „търговски войни“, засилването на опасенията за забавяне на световната икономика и затягането на паричната политика на Фед това доведе до драстичен спад на цената на суровия петрол и в края на годината тя постигна най-ниската си стойност за 2018 г. от 50.5 щ.д. за барел.

Какви са очакванията Ви за цената на суровия петрол тип Brent до края на първо тримесечие на 2019 г.?

На този етап перспективите за следващата година са за възстановяване на цените. В основата на това ще бъдат решението на ОПЕК от декември да се съкрати глобалното производство с 1.2 млн. барела от началото на 2019 г. и разсейването на песимизма относно световното икономическо развитие.

— Методологични бележки

Икономическа ситуация

В общата част са анализирани агрегираните очаквания на финансовите посредници относно икономическия растеж, инфлацията, заетостта, основния лихвен процент, валутния курс на лева спрямо щатския долар, лихвените проценти по кредити и депозити, борсовите индекси и междуфирмената задлъжнялост. Очакванията на отделните групи финансови посредници са представени чрез претеглени показатели. На отделните положителни отговори (в някои случаи са два, а в някои случаи един) се дават стойности 1 и 2 (при наличието на два положителни отговора) и 1 (при наличието на един положителен отговор). Неутралният отговор получава стойност 0. Отделните отрицателни отговори (в някои случаи са два, а в някои случаи един) получават стойности -1 и -2 (при наличието на два отрицателни отговора) и -1 (при наличието на един отрицателен отговор). Процентът на участниците, посочили съответния отговор, се използва като тегла при изчисляването на претегления показател. Когато показателят е близък до 1 (в някои случаи близък до 2), това означава, че финансовите посредници очакват нарастване (респективно значително нарастване) на съответната икономическа променлива. Съответно, когато показателят е близък до -1 (в някои случаи близък до -2), това означава, че финансовите посредници очакват намаление (респективно значително намаление) на съответната икономическа променлива. Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

Очаквания за развитието на финансовите посредници

В специфичната част са представени очакванията на отделните групи финансови посредници относно развитието на тяхната дейност. Очакванията са представени чрез претеглени

показатели, аналогични на използваните в общата част на анкетата. При всички показатели са налице по два положителни, два отрицателни и един неутрален отговор. По този начин претеглените показатели могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

Специфичен въпрос:

Какви са очакванията Ви за цената на суровия петрол тип Брент до края на четвъртото тримесечие на 2018 г. и до края на първо тримесечие на 2019 г.?

Възможните отговори бяха четири за всяко от двете тримесечия: под 80 щ.д. за барел; между 80 и 90 щ.д. за барел; между 90 и 100 щ.д. за барел; над 100 щ.д. за барел. Резултатът е представен на графика, показваща процента от анкетираните финансови посредници, посочили съответния отговор, като са обособени и отделните групи финансови посредници.

ISSN 2367-4733

© Министерство на финансите, 2018 г.

Дирекция "Икономическа и финансова политика"

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102

<http://www.minfin.bg/bg/page/870>

e-mail: secretary.evp@minfin.bg